

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

ĐINH ĐỨC KIÊN

**ĐÁNH GIÁ QUÁ TRÌNH THỰC HIỆN
CHÍNH SÁCH CHI TRẢ DỊCH VỤ
MÔI TRƯỜNG RỪNG TẠI KHU BẢO TỒN
THIÊN NHIÊN MƯỜNG NHÉ, TỈNH ĐIỆN BIÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LÂM NGHIỆP

THÁI NGUYÊN- 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

ĐINH ĐỨC KIÊN

**ĐÁNH GIÁ QUÁ TRÌNH THỰC HIỆN
CHÍNH SÁCH CHI TRẢ DỊCH VỤ
MÔI TRƯỜNG RỪNG TẠI KHU BẢO TỒN
THIÊN NHIÊN MUỜNG NHÉ, TỈNH ĐIỆN BIÊN**

Chuyên ngành: Lâm học

Mã số: 60 62 02 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ LÂM NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN THANH TIẾN

THÁI NGUYÊN- 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là bản luận văn thạc sĩ “*Đánh giá quá trình thực hiện chính sách chi trả dịch vụ môi trường rừng tại khu bảo tồn thiên nhiên Mùông Nhé, tỉnh Điện Biên*” là công trình nghiên cứu của bản thân tôi. Các kết quả trình bày trong Luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu nào hoặc để bảo vệ luận văn tốt nghiệp đại học và luận án Thạc sĩ hay Tiến sĩ nào.

Thái Nguyên, ngày 04 tháng 10 năm 2016

Tác giả

Đinh Đức Kiên

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian học tập, nghiên cứu và thực hiện luận văn tại Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, Tôi luôn nhận được sự dạy dỗ, chỉ bảo, hướng dẫn tận tình, sự giúp đỡ, góp ý hết sức quý báu từ các thầy cô, cơ quan và các bạn bè đồng nghiệp.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành, lời cảm ơn sâu sắc tới thầy giáo - TS. Nguyễn Thanh Tiến đã dành nhiều thời gian, công sức tận tình chỉ dẫn, bồi dưỡng tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành bản luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, Phòng đào tạo sau đại học và các thầy, cô trong Khoa Lâm nghiệp đã giúp đỡ và tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn Lãnh đạo và cán bộ Trạm kiểm lâm khu bảo tồn thiên nhiên Mùong Nhé, các đơn vị chuyên môn có liên quan của tỉnh Điện Biên và huyện Mùong Nhé, cùng bạn bè đồng nghiệp đã tạo điều kiện, sẻ chia, hỗ trợ, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Cuối cùng tôi dành tình cảm biết ơn tới gia đình, bạn bè thân thiết, những người đã động viên và chia sẻ với tôi trong suốt quá trình học tập, thực hiện luận văn.

Thái Nguyên, ngày 04 tháng 10 năm 2016
Tác giả

Đinh Đức Kiên

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
LỜI CAM ĐOAN	<i>i</i>
LỜI CẢM ƠN	<i>ii</i>
MỤC LỤC	<i>iii</i>
DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT.....	<i>vi</i>
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	<i>viii</i>
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	<i>ix</i>
MỞ ĐẦU	1
1. Đặt vấn đề.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Ý nghĩa nghiên cứu	3
Chương 1: TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU	4
1.1. Những khái quát về chi trả dịch vụ môi trường rừng	4
1.1.1. Những khái niệm liên quan.....	4
1.1.2. Một số loại dịch vụ môi trường rừng được chi trả.....	9
1.1.3. Cơ sở xác định giá trị và cơ chế chi trả DVMTR.....	10
1.1.4. Thực trạng thực hiện PES ở Việt Nam	17
1.1.5. Những trở ngại cho việc thực thi PES ở Việt Nam.....	19
1.1.6. Những yếu tố cho sự áp dụng thành công PES ở Việt Nam.....	21
1.1.7. Tổ chức bộ máy Ban điều hành quỹ BV&PTR từ trung ương đến địa phương qua Hình 1.1.....	22
1.2. Những nghiên cứu cơ bản, dự án về Chi trả dịch vụ môi trường rừng....	27
1.3. Tổng quan khu vực nghiên cứu.....	29
1.3.1. Điều kiện tự nhiên.....	29
1.3.2. Điều kiện dân sinh - kinh tế - xã hội.....	31
Chương 2: NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	36

2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	36
2.2. Địa điểm và thời gian nghiên cứu.....	36
2.2.1. Địa điểm.....	36
2.2.2. Thời gian tiến hành.....	36
2.3. Nội dung nghiên cứu.....	36
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	37
2.4.1. Phương pháp kế thừa.....	37
2.4.2. Phương pháp cụ thể.....	38
2.4.3. Phương pháp tổng hợp và phân tích số liệu.....	41
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ PHÂN TÍCH.....	42
3.1. Thực trạng công tác chi trả dịch vụ môi trường rừng tại Khu bảo tồn thiên nhiên Mùong Nhé, tỉnh Điện Biên.....	42
3.1.1. Đánh giá cơ cấu tổ chức, nguồn nhân lực và cơ chế phục vụ công tác chi trả dịch vụ môi trường rừng.....	42
3.1.2. Đánh giá diện tích và tiềm năng chi trả dịch vụ môi trường rừng tại khu bảo tồn.....	48
3.1.3. Công tác tuyên truyền và nhận thức của người dân về chính sách chi trả DVMTR.....	51
3.1.4. Đánh giá sự phù hợp của hệ số K trong quá trình áp dụng giá chi trả DVMTR tại Khu bảo tồn Mùong Nhé.....	53
3.1.5. Công tác kiểm tra, giám sát thực hiện chính sách chi trả DVMTR.....	55
3.1.6. Thống kê nguồn kinh phí chi trả cho dịch vụ môi trường rừng trong 3 năm gần đây.....	57
3.2. Phân tích những thuận lợi và khó khăn trong công tác chi trả dịch vụ môi trường rừng.....	62
3.2.1. Những thuận lợi trong công tác chi trả dịch vụ môi trường rừng tại Khu bảo tồn thiên nhiên Mùong Nhé.....	62

3.2.2. Những khó khăn trong công tác chi trả dịch vụ môi trường rừng tại Khu bảo tồn thiên nhiên Mùong Nhé	64
3.2.3. Phân tích những vai trò của các tổ chức đến công tác xây dựng (thu) Quỹ chi trả dịch vụ môi trường rừng	66
3.2.4. Phân tích vai trò hưởng lợi của các tổ chức cá nhân từ công tác giải ngân (chi) Quỹ chi trả dịch vụ môi trường rừng.....	67
3.3. Đánh giá sự tác động của chính sách chi trả DVMTR đến đời sống xã hội cũng như công tác quản lý bảo vệ rừng của người dân.	69
3.3.1. Tìm hiểu nhận thức của cán bộ và người dân về công tác chi trả dịch vụ môi trường rừng tại Khu bảo tồn thiên nhiên Mùong Nhé.....	69
3.3.2. Đánh giá ảnh hưởng của chi trả DVMTR đến thu nhập của người dân ...	71
3.3.3. Những ảnh hưởng của chi trả DVMTR tới công tác QLBRV cũng như đời sống xã hội của cộng đồng được hưởng lợi.....	72
3.4. Đề xuất những giải pháp nhằm triển khai hiệu quả chính sách chi trả dịch vụ môi trường rừng	74
3.4.1. Tuyên truyền nâng cao nhận thức của cộng đồng về chính sách chi trả DVMTR	74
3.4.2. Thu quỹ triệt để.....	75
3.4.3. Áp dụng hệ số K đơn giản và định lượng được.....	75
3.4.4. Nâng cao nghiệp vụ kỹ thuật cho cán bộ	76
3.4.5. Ổn định đời sống người dân trong khu vực	76
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	77
1. Kết luận	77
2. Kiến nghị.....	79
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	80
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT

BQLKBT	:Ban quản lý khu bảo tồn
BVR	:Bảo vệ rừng
CIFOR	:The Center for International Forestry Research (<i>Trung tâm Nghiên cứu Lâm nghiệp Quốc tế</i>)
DVMTR	:Dịch vụ môi trường rừng
GĐGR	:Giao đất giao rừng
HĐND	: Hội đồng nhân dân
ICRAF	:The International Council for Research in Agroforestry (<i>Hội đồng Quốc tế về Nghiên cứu Nông lâm kết hợp</i>)
IUCN	:International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (<i>Liên minh Quốc tế bảo tồn thiên nhiên và Tài nguyên thiên nhiên</i>)
MDGs	Millennium Development Goals (<i>Mục tiêu phát triển thiên niên</i>)
NN&PTNT	:Nông Nghiệp và phát triển nông thôn
PCCCR	: Phòng cháy chữa cháy rừng
PTNT	: Phát triển nông thôn
PFES	:Program to pay for environmental services forest (<i>Chương trình quốc gia về chi trả dịch vụ môi trường rừng</i>)
PES	:Payments for environmental services (<i>Chi trả dịch vụ môi trường rừng</i>)
QLBVR	: Quản lý bảo vệ rừng
REDD +	:Reduced Emission from Deforestation and Forest Degradation (<i>Giảm phát thải từ mất rừng và suy thoái rừng</i>)
UBND	: Ủy ban nhân dân
UNFCCC	:United Nations Framework Convention on Climate Change (<i>Công ước khung của Liên hợp quốc về biến đổi khí hậu</i>)

VENN : Venn Diagram (*Sơ đồ ven*)
VNFF : Quỹ bảo vệ và phát triển rừng Việt Nam

DANH MỤC CÁC BẢNG

Trang

<i>Bảng 1.1. Thống kê các tỉnh đã thực hiện Nghị định 99/NĐ-CP của Chính phủ tính đến tháng 8/2014</i>	<i>26</i>
<i>Bảng 1.2. Diện tích năng suất cây trồng nông nghiệp chính</i>	<i>33</i>
<i>Bảng 3.1. Thống kê diện tích rừng theo trạng thái</i>	<i>49</i>
<i>Bảng 3.2. Thống kê tiềm năng nguồn thu cho chi trả DVMTR</i>	<i>50</i>
<i>Bảng 3.3. Thống kê diện tích và nguồn kinh phí năm 2013</i>	<i>57</i>
<i>Bảng 3.4. Thống kê diện tích và nguồn kinh phí năm 2014</i>	<i>58</i>
<i>Bảng 3.5. Thống kê diện tích và nguồn kinh phí năm 2015</i>	<i>59</i>
<i>Bảng 3.6. Tổng hợp diện tích rừng chưa được giao khoán từ 2013-2015.....</i>	<i>61</i>
<i>Bảng 3.7. Thống kê những văn bản liên quan đến chi trả DVMTR.....</i>	<i>63</i>
<i>Bảng 3.8. Bảng tổng hợp kết quả điều tra nhận thức của cán bộ về chính sách chi trả dịch vụ môi trường rừng tại Khu bảo tồn Mùong Nhé...</i>	<i>69</i>
<i>Bảng 3.9. Bảng tổng hợp kết quả điều tra nhận thức của người dân về chính sách chi trả dịch vụ môi trường rừng tại Khu bảo tồn Mùong Nhé</i>	<i>70</i>
<i>Bảng 3.10. Thu nhập bình quân của các hộ dân</i>	<i>71</i>
<i>Bảng 3.11. Diện tích bình quân trên hộ nhận được của các xã trong Khu bảo tồn thiên nhiên Mùong Nhé</i>	<i>73</i>